

Denne fil er downloadet fra
Danmarks Tekniske Kulturarv
www.tekniskkulturarv.dk

Danmarks Tekniske Kulturarv drives af DTU Bibliotek og indeholder scannede bøger og fotografier fra bibliotekets historiske samling.

Rettigheder

Du kan læse mere om, hvordan du må bruge filen, på
www.tekniskkulturarv.dk/about

Er du i tvivl om brug af værker, bøger, fotografier og tekster fra siden, er du velkommen til at sende en mail til *tekniskkulturarv@dtu.dk*

Centralforeningen
af
jydske Skomagermestre
1876-1901.

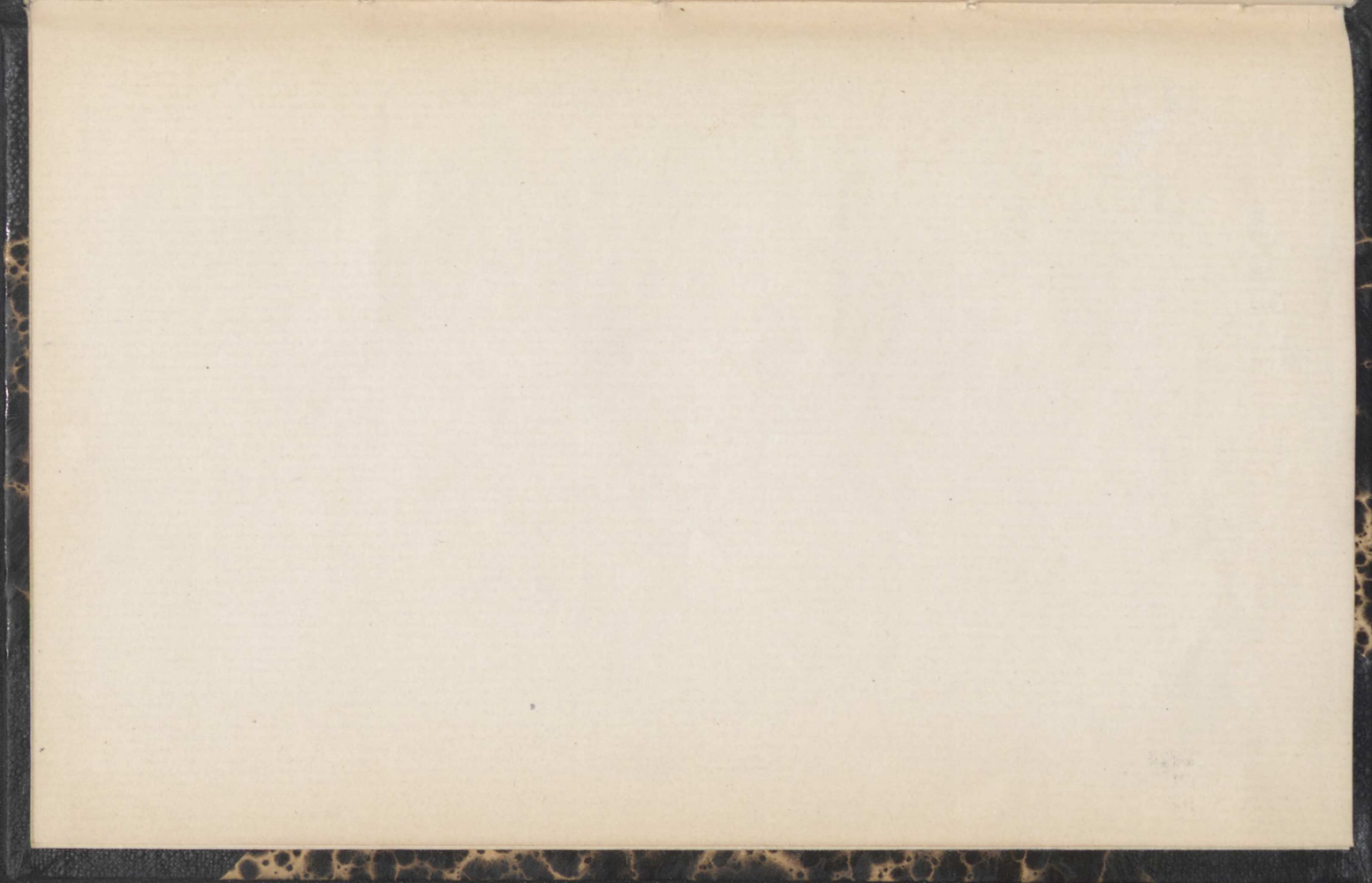
INDUSTRI-
FORENINGEN

293

33 163 1062

331.882(489) Cen

[ca. 1901].

1876.

Centralforeningen af jydsk Skomagemestre.

1901.

DANMARKS TEKNISKE BIBLIOTEK

INDUSTRI-
FORENINGEN.

~~~~~
Jørgen Jensens Bogtrykkeri, Aarhus.

Trods al Modstand var Næringsloven bleven vedtaget i Slutningen af Aaret 1857, og Skranke-kerne, som det gamle Lavsvæsen havde opført omkring Haandværkerstanden, vare faldne.

De gamle Haandværksmestre, der med Bekymring saa Fremtiden i Møde, spaaede Haandværkerstandens Undergang i den Kamp, som man nu vidste vilde komme.

Der er vel intet Fag, der som Skomagernes har følt den voldsomme Forandring, som denne nye Lov fremkaldte, og at der endnu bestaar en livskraftig Skomagerstand, har sin Grund i den Kærlighed til Faget, som særkendte de gamle Mestre, og som den yngre Generation har optaget som Arv.

Thi det maa siges, at Skomagerstanden har været trykket som ingen anden; først og fremmest af Storindustrien og af den Konkurrence, der skabtes af alle de store og smaa Handlende,

som indflettede Udsalg af Skotøj i deres Handelsvirksomhed — og dernæst af de løse Arbejdsforhold, som fremkaldtes af den i Slutningen af Tredserne opdukkede »Internationale«.

Der havde ofte Mand og Mand imellem været talt om Ønskeligheden af en fast Sammenslutning af alle de smaa Foreninger i Jylland; thi man havde jo tit følt, at der manglede Sammenhold, — man havde ligget under hver Gang Faget blev truet, men endnu havde Ingen taget Initiativet til en saadan Sammenslutning.

Da der imidlertid i 1875 i Kjøbenhavn oprettedes en Skotøjsfabrik, hvis Direktør berejste samtlige jydske Byer, og under Forhandlingerne med Skomagemestrene stillede disse meget haarde Betingelser for Retten iil Eneforhandlingen af Fabrikkens Produkter, besluttede Skomagemestrenes Forening i Aarhus at indbyde alle Kolleger i Jylland til et Møde i Aarhus, hvor man kunde enes om ensartet Optræden overfor Fabrikken.

Dette Møde kom i Stand den 2den Maj 1875, og var det første i sin Art. Samtlige Købstæder vare meget stærkt repræsenterede, og i Følelsen af, at Tiden nu var inde til en stærk Sammenslutning, fremkom J. P. Mørch, Aalborg, med Forslaget om Dannelsen af en Centralforening for hele Jylland.

Forslaget blev modtaget med Begejstring, og der blev straks nedsat en Kommite til at gøre Forarbejderne dertil og indkalde til det konstituerende Møde.

Den nævnte Kommite kom til at bestaa af:

Joh. Rasmussen, Randers.

Chr. Bræstrup, Horsens.

P. C. Møller, Viborg.

J. P. Mørch, Aalborg.

E. Kjær, Aarhus.

Kommiteen, som valgte Joh. Rasmussen, Randers, til Formand, blev enig om at indbyde til et Møde i Randers den 17de September 1876 og sætte følgende paa Dagsordenen:

1. Om Oprettelsen af et Fællesorgan.
2. Om Ordningen af Forholdet mellem Mester og Svend og Mester og Lærling
3. Om Indskrænkning af Kreditforholdet.
4. Om Oprettelsen af en Central-Understøttelses-kasse for Skomagerenker.
5. Om Oprettelsen af en Centralkasse, hvortil samtlige Lokalforeninger skulle yde et aarligt Kontingent.

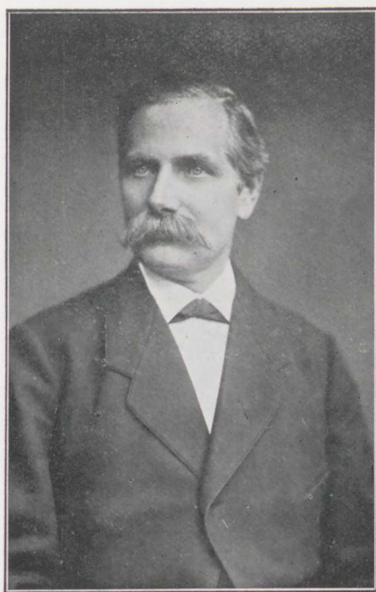
Mødet kom i Stand den 17de September 1876 i Randers, og her blev Foreningen stiftet, dens første Love vedtagne, og dens første Bestyrelse valgt.

Bestyrelsen kom til at bestaa af de samme, som havde haft Sæde i den i det forrige Møde nedsatte Kommite, og til Formand valgtes Joh. Rasmussen, Randers.

Skomager Joh. Rasmussen blev født 1837 i Randers. Han var ikke alene en Pryd for den Stand han tilhørte, men ogsaa for det Samfund han færdedes i. Rolig og støt i sin Optræden, djærv og aaben i sin Færd, trofast mod sine Venner og hensynsfuld imod sine Modstandere, saadanne vare de Træk, som gjorde ham til en helstøbt Personlighed.

Mange vare de Interesser, han varetog. Her skal blot nævnes: som Medlem af Randers Ligningskommission og senere som Byraads-medlem, i hvilke Stillinger han udførte et stort og dygtigt Arbejde. Endvidere som Formand for Randers Haandværkerforening, og først og fremmest som Formand for »Centralforeningen af jydsk Skomagermestre«.

Ved Centralforeningens Stiftelse valgtes han enstemmigt til dens Formand, og med aldrig svigtende Interesse søgte han paa sin rolige, stilfærdige Maade at arbejde for Standens Tarv. I Foreningens første Aar vare Arbejdsforholdene jo roligere end nu for Tiden, saa at Virkefeltet gik mere i filantropisk Retning; selv i denne Retning kunde dog ret divergerende Anskuelser

Johan Rasmussen.

komme til Orde, men Formanden forstod som faa at bringe Samklang tilveje, saaledes at Udviklingen i sin Helhed gik støt og sikkert fremad.

Joh Rasmussen var Formand til sin Død 1888; han efterlader sig et smukt og varigt Minde blandt sine Kolleger.

Grundtrækkene i Lovene vare:

1. At søge at samle alle Skomagermestre i Jylland til i Enighed og Fællesskab at fremme Fagets Interesser, dels ved Møder, dels ved at oprette et Organ.
2. At søge en tidssvarende Ordning af Forholdet mellem Mester og Svend og Mester og Lærling.
3. At arbejde hen til, at der i hver By blev oprettet en Skomagerforening.
4. Oprettelsen af en Enkepensionskasse, samt at arbejde hen til Dannelsen af et Hjælpes-fond for trængende Medlemmer.

Centralforeningen var nu en Kendsgerning, den existerede virkelig; hvad man før havde anset for uigennemførligt var nu sket, og Formanden kunde paa næste Aars Generalforsamling oplyse, at Medlemsantallet var 398, et Tal der viser, at Interessen var almindelig, og den ny Generation, som nu lyder Centralforeningens

Love, skylder de Mænd, som den Gang stævnedes sammen i Randers, en Tak for deres Arbejde og for deres Tro paa Foreningens Fremtid.

Det var nemlig i de Tider ikke saa ganske let at holde sammen paa en Centralforening, der som denne bestod af 22 større og mindre Lokalforeninger; thi vel kunde de fleste nok indse, at ved visse Lejligheder var Centralforeningen anderledes i Stand til at fremme Standens Ønsker end den enkelte lille Lokalforening, men der var dog ogsaa dem, som stillede sig ret tvivlende over for dens Virkedygtighed.

Det var derfor en for Centralforeningens Bestaaen lykkelig Ide, som Skomagermester Eskild Borup, Aarhus, paa det første Møde 1875 fremkom med, nemlig Oprettelsen af en Enkepensionskasse; thi det er vist, at denne Enkepensionskasse har været et mægtigt Middel til at sammenkalde Centralforeningen.

Skomagermester Eskild Borup var født 1839 i Grenaa. Han mindes af de Mænd, der har kendt ham, som en støt og djærv Personlighed, der havde Interesse for og Kærlighed til sin Stand og dens Udøvere, hvilket jo ogsaa fremgaar tydelig af, at det var fra ham Tanken om Enkepensionskassen udgik.

Han naaede ikke at se Frugterne af Standsfællernes Sammenslutning, idet han døde allerede

Eskild Borup.

den 14de Maj 1877; men Jyllands Skomagermestre og de mange Enker, ville mindes ham med Taknemlighed.

Centralforeningen rejste ham i Erkendelse af hans Virksomhed for Centralforeningen et Mindesmærke paa Aarhus Kirkegaard.

Paa Mødet i Randers vedtoges tillige Lovene for Enkepensionskassen.

Grundtrækkene i Lovene vare:

1. Naar et Medlem har været Interessent 5 Aar i Kassen har hans eventuelle Enke Pensionsret.
2. Kontingentet svares i 25 Aar med 5 Kr. aarlig, efter disse Aars Forløb er Interessenten kontingentfri.
3. Pensionens Størrelse ansættes efter Enkernes Antal, idet dette divideres ind i Renterne af den opsparede Formue plus de i Aarets Løb indkomne Kontingenter.
4. Pensionskassen udbetaler Pension første Gang efter 5 Aars Forløb siden Kassens Oprettelse.

Som man ser, ere disse Betingelser særdeles gode, men de vare ogsaa kun blevne saaledes, fordi man forudsatte en stor fremtidig Tilgang.

At denne Tilgang er udebleven skyldes, at man ved Vedtagelsen af Lovene vel havde sat en Aldersgrænse af 40 Aar for de indtrædende

Interessenter, men gav ældre Kolleger Dispensation fra denne Aldersgrænse, naar de blot indmeldte sig inden Udgangen af Aaret 1876.

At dette har været en Fejl kan ikke bestrides, og heri maa Grunden søges til, at de yngre bleve utilbøjelige til at indtræde.

Vi skulle her give en kort Oversigt over Enkepensionskassens Virksomhed med Hensyn til udbetalte Pensioner til Enkerne, hvis Antal første Gang Kassen udbetalte Pension androg 15.

I Aaret 1882 ...	375 Kr.
— 1883 ...	780 —
— 1884 ...	875 —
— 1885 ...	468 —
— 1886 ...	768 —
— 1887 ...	750 —
— 1888 ...	866 —
— 1889 ...	930 —
— 1890 ...	736 —
— 1891 ...	901 —
— 1892 ...	956 —
— 1893 ...	1044 —
— 1894 ...	996 —
— 1895 ...	1068 —
— 1896 ...	1080 —
— 1897 ...	960 —
— 1898 ...	990 —
— 1899 ...	1020 —
— 1900 ...	1020 —

Der er for Øjeblikket 53 Enker, som ere pensionsnydende.

Naar nu ses hen til, at Medlemsantallet i Enkepensionskassen var 213 ved dens Oprettelse, men siden har været i en jævn Nedgang, saaledes at det for Øjeblikket er 70, medens Enkernes Antal har været i en lignende og sikker Stigning, maa det indrømmes, at det er et ganske respektabelt Resultat med smaa Midler, der her er naaet. At man har været noget flot med Udbetaling af store Pensioner i de første Aar, vidner jo kun om Alles gode Tro paa Sagen, men nægtes kan det ikke, at det vilde have været heldigere, om man havde været noget mere karrig med Pensionen, og havde sat en yngre Alder som Grænse for de tiltrædende Medlemmer; man vilde da med mindre Bekymring kunde have set dens Fremtid i Møde.

Ved Generalforsamlingen i Silkeborg den 8de August 1880 revideredes Lovene og tilføjedes forskellige Ændringer, navnlig i Henseende til en bestemt Præcision af Spørgsmaalet om Pensionsstørrelsen og dennes Udbetaling, og Kassen virkede derefter i en Aarrække under disse Love, indtil nye Love bleve vedtagne paa Generalforsamlingen i Aarhus den 10de August 1890.

Ved denne Generalforsamling var paa en tidligere derom udgaaet Opfordring en Repræsentant for »Bikuben« i København til Stede. Grunden hertil var denne, at man hist og her

var bleven noget betænkelig ved, at Enkepensionens Størrelse var i en stadig og jævn Nedgang, fremkaldt af det stadig voxende Enkeantal. De forskellige Forslag, som havde været fremme fra flere Medlemmer, havde ikke vundet Tilslutning, og da man i Østifternes Centralforening havde en Ordning, hvor Medlemmernes Enkepensioneredes af »Bikuben«, vilde man nu overlade det til Medlemmerne, om de ønskede at blive i Pensionskassen under den gamle Form eller indskrives i Bikubens Forsørgelseskasse og helt emanciperes fra Enkekassen. Hvis alle vare gaaede ind i denne saakaldte 2. Serie, da havde alt været godt, men det var kun en ganske ringe Del af Enkekassens Medlemmer, som indtraadte, og det er et stort Spørgsmaal, om det egentlig har været til Gavn for Enkepensionskassen, at »Bikuben«s Repræsentant saa glat og let fik disse nye Love vedtagne (de vare nemlig udarbejdede ved Repræsentantens Hjælp), thi en enkelt § i disse Love gør de Medlemmer, som indtraadte i »Bikuben« til Enkekassens Arvinger, naar der ikke findes flere Enker. Lad være, at dette Tidspunkt er noget fjernt, men det findes dog, og Centralforeningen har for en Del tabt den fri Dispositionsret over Kassens Midler, noget som den før havde.

Hvorledes Enkepensionskassens Skæbne vil

forme sig i Fremtiden maa staa hen, forhaabentlig blive de Skær, som for Øjeblikket true den, fjernede; men hvorom al Ting er, et mægtigt Middel til at binde Centralforeningen sammen har den været; dens Anliggender har Aar for Aar formaaet at samle Interessen hos Generalforsamlingernes Deltagere, og dens Oprettelse har saaledes set, været en Lykke for Centralforeningen, selv om man maaske maa tilstaa, at ikke alle Forhaabninger, der næredes til den, ere blevne helt opfyldte.

Og her skal det siges, at det har været et ofte brydsomt Arbejde, der er udført af de Mænd, som i de forskellige Byer repræsenterede Enkekassen; de fortjene en Tak for deres uegenlyttige Hjælp og for den Beredvillighed, hvormed de have røgtet Kassens Tarv.

Kassen har i hver By, hvor der findes Medlemmer, en Repræsentant, hvilken Stilling enten er forenet med Formandsværdigheden i Lokalforeningen, eller som i de større Byer er overdraget til et af Enkekassens Medlemmer. Af Repræsentanter, som have funktioneret lige siden Kassens Oprettelse, skal nævnes:

N. Bartels, Aarhus.

G. Christensen, Aalborg.

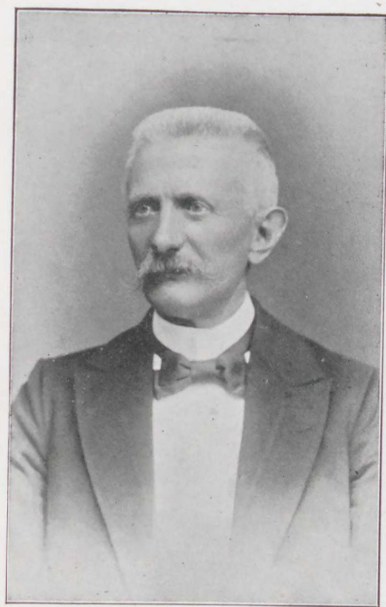
W. Løwenstein, Horsens.

J. C. Møller, Viborg.

Et af de Spørgsmaal, som fra Foreningens første Dage har været fremme, og som paa hver eneste Generalforsamling har været optaget til Forhandling, har været »Oprettelsen af et eget Organ for Skomagermestre«.

Den, som først fremkom med Tanken om et Fagblad for Skomagerne, var Skomagermester G. Christensen fra Aalborg. Den blev optaget af Centralforeningen, der indledede Forhandlinger med Københavns Skomagerlavs Oldermænd, Herr Skomagermester Knapp, hvoraf resulterede, at Skomagermester S. Sørensen, København, for egen Regning begyndte Udgivelsen af »Dansk Skomagertidende« i Aaret 1878. Det varede imidlertid kun et Aars Tid, saa skiftede Bladet Redaktør, idet Sørensen modtog Plads som Bestyrer for en i København oprettet Skotøjsfabrik, og afstod Redaktørposten til Hr. N. P. Guldbek.

Da denne imidlertid savnede Kendskab til Faget, og i det Hele ledede Bladet paa en for Abonnenterne utilfredsstillende Maade, steg Misfornøjelsen, og Centralforeningens Bestyrelse besluttede derfor at sende Medbestyrer Jens Kristensen til København for at undersøge Grunden til Bladets slette Ledelse. Ved at sysle med denne Sag .fattede Kristensen selv Lyst til at gribe Sagen an, og da »Dansk Skomager-tidende« i Slutningen af 1881 helt ophørte at

Jens Kristensen.

udgaa, startede han »Nordisk Skomagertidende«, hvis første Nummer udkom i Februar 1883.

»Nordisk Skomagertidende« er et Organ for Standsfæller i hele Skandinavien, men Bladets Redaktør har ikke glemt, at han er en Jyde, han har altid med Redebonhed stillet sig og sit Blad til Jydernes Disposition, og mange og vægtige ere de Artikler, som af ham ere skrevne i Bladet.

Jens Kristensen er født i Horsens 1840; han lærte Skomagerfaget i sin Fødeby, blev Svend 1857, og ved sin Stedfaders Død $\frac{1}{4}$ Aar efter Bestyrer af dennes Forretning, som han ledede indtil 1867, da han selv etablerede sig i Horsens som Skomagermester.

Jens Kristensen har været en Mand, som altid har indtaget en fremskudt Plads blandt sine Kolleger, og det er velfortjent, thi faa have som han interesseret sig for Skomagerfaget og dets Udøvere. Det var derfor intet Under, at man i Centralforeningen valgte ham til Bestyrelsesmedlem, i hvilken Stilling han virkede i 4 Aar; men ogsaa paa anden Vis har hans Kolleger høstet Nytte af hans Evner. Jens Kristensen er nemlig Opfinder af et geometrisk Tilskærersystem, i hvilket han har givet og endnu giver Kursus (over 800 Elever have faaet Kursus hos ham), ligesom han om dette Emne har holdt

Foredrag i en Mængde af Skandinaviens Byer, specielt de jyske Byer.

Da Jens Kristensen i 1882 flyttede til København, startede han »Nordisk Skomager-tidende«, hvis Redaktør han endnu er; han har i de sidste 5 Aar været knyttet til teknisk Skole som Lærer i Skomagerfagtegning.

Det er derfor saa naturligt, at Jens Kristensen er en populær Mand indenfor Kredsen af Jyllands Skomagermestre, men ingen Steder er han dog saa skattet som i sin Fødeby, her hædrede man ham ved at optage ham som Æresmedlem af Lokalforeningen og overrakte ham ved denne Lejlighed et af Kunstmaler S. Møller udført Diplom.

Endnu skal tilføjes, at Jens Kristensen er Stifter af Skomagernes Sygekasseforening i Horsens samt Æresmedlem af flere Skomagerforeninger.

»Centralforeningen«s første Formand Joh. Rasmussen døde Pintsedag 1888, og til hans Efterfølger valgtes Skomagermester Jørgen Kjær, Randers, under hvis Formandsskab Foreningen fortsatte sin Udvikling i det Spor, hvori den var ledet af den foregaaende Formand.

Denne Periode særkendes ved sin Rolighed; de forskellige Foretagender, som Centralforeningen

Jørgen E. Kjær.

enten selv ledede eller deltog i, gik deres støtte og sikre Gang, og dette skyldtes i første Række Jørgen Kjær.

Jørgen Kjær er født i Roskilde 1837, og etablerede sig 1862 i Randers som Skomagermester.

At opregne alle de Tillidshverv, som ere overdragne Jørgen Kjær, vilde føre os for vidt, her skal kun nævnes, at han i en Aarrække har været Byraadsmedlem og Næstformand for Haandværkerforeningen i Randers, Formand for den jyske Afdeling af »Fællesrepræsentationen for dansk Industri og Haandværk«. Som Formand for Centralforeningen virkede han fra 1888 til 1898.

Centralforeningen kunde ikke have valgt nogen mere værdig til at beklæde Formandsposten, thi Jørgen Kjær hører til den danske Haandværkerstands betydeligste Mænd. Hans store Evner, kloge og besindige Optræden har skaffet ham en Indflydelse, der rækker langt ud over hans Hjembys Grænser. Det er derfor intet Under, at hans Bysbørn og ikke mindst hans Standsfæller have draget Nytte af hans Arbejdsevne og Dygtighed, og siges skal det, at Jørgen Kjær aldrig har holdt sig tilbage, men beredvilligt har stillet sine Evner til sine Kollegers Raadighed. Med aldrig svigtende Interesse har

han arbejdet for Centralforeningens Tarv, og det var velfortjent, at hans Tilbagetræden som Formand mødtes med Beklagelse af Jyllands Skomagermestre.

Hs. Maj. Kongen har benaadet Jørgen Kjær med Dannebrogordenens Ridderkors.

Under Jørgen Kjærs Formandskab indtraadte Centralforeningen i »Fællesrepræsentationen for dansk Industri og Haandværk« i hvis Bestyrelse Kjær selv var.

Om denne Institutions store Betydning behøves ikke her at tales, da den jo er saa almindelig kjendt. Det vil være nok at sige, at Centralforeningen hvert Aar har sendt sin Repræsentant til dens Møder, og at Centralforeningen ligesom den øvrige Haandværkerstand kun har haft Glæde af at være Led af den.

I April 1887 aabnedes i Kjøbenhavn »De danske Skomageres Fagskole«.

Da denne Fagskole har haft en vidtrækkende Betydning for Faget, og da Centralforeningen har været nøje knyttet til den, vil det her være paa sin Plads at give nogle korte Oplysninger om den.

Det første Forsøg paa Oprettelsen af en Fagskole blev foretaget af Skomagermester Jens

Nielsen i Kjøbenhavn, men Skolen kunde ikke bestaa paa Grund af manglende Midler.

Interessen for denne Sag var dog bleven vakt, og da Oldermændene for Kjøbenhavns Skomagerlav, Skomagermester A. Hansen, paa Østifternes Generalforsamling i 1886 fremlagde en Resolution til Beslutning om Oprettelsen af en Fagskole, blev den modtagen med Velvillie. Efterat saavel Lavet i Kjøbenhavn som de to Centralforeninger havde vedtaget Oprettelsen af Fagskolen, toges der kraftigt fat paa dens Etablering.

Hver af de 3 Foreninger ydede et Tilskud af 500 Kroner, og ved energisk Arbejde kunde man allerede i April 1887 aabne Skolen. Til Lærer antoges Herr Jens Nielsen, som endnu virker i denne Stilling.

I de 14 Aar, hvori Skolen har bestaaet, har den udrettet meget til Fremme af Haandskoma-geriet, og den har i dette Tidsrum været besøgt af over 400 unge Svende, som have udlært der, og derved suppleret deres Uddannelse fra Lære-tiden. Der er fra Skolen aflagt 320 Svende-prøver for Lavet, og af disse have 215 erholdt Karakteren »ug« og ere blevne indstillede til Haandværkerforeningens Medaille.

Skolen har indtil 1899 arbejdet jævnt og roligt, men den i dette Aar i Kjøbenhavn sted-findende Strike gjorde betydelig Skade for Skolen

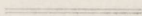
ved den Nedgang i Elevantallet, som den forårsagede, og som Skolen endnu ikke har fundet.

Det maa imidlertid haabes, at den Interesse for Skolen, som hidtil har baaret den frem, igjen maa blive vækket, saaledes at Skolen, som Standen har haft saa megen Glæde og Ære af, igjen maa kunne fremvise et stort Elevantal, thi dette er naturligvis den første og vigtigste Betingelse for dens fortsatte Eksistens.

Staten yder Skolen et aarligt Tilskud paa 2500 Kroner, og fra det »Reiersenske Fond« modtages aarligt 300 Kroner. Skolen har med Ære deltaget i Udstillingerne i Kjøbenhavn 1888, i Köln 1895 og i Stockholm 1897, fra hvilke Udstillinger den hjembragte henholdsvis Bronze-, Guld- og Sølvmedaille.

Formandspladsen i Skolens Bestyrelse har været beklædt af E. Hartvig fra 1887 til 1888 og siden den Tid af Oldermænd A. Hansen.

Centralforeningens nuværende Repræsentanter i Skolens Bestyrelse ere: R. P. Petersen, Aarhus og Ad. Christiansen, Horsens.

De evindelige smaa og store Stridigheder med Svendene havde efterhaanden oparbejdet en Stemning hos Jyllands Skomagemestre, som fik sit Udslag paa Generalforsamlingen i Thisted den 7de August 1898.

Man var efterhaanden bleven klar over, at det var ubetinget nødvendigt helt at omordne Centralforeningen, saaledes at den fuldt rustet var i Stand til at kunne møde Fagforeningernes Overgreb med kraftig Modstand, og det maa indrømmes, at man ved Omordningen af Centralforeningen ikke nøjedes med halvgjort Arbejde, men gjorde Skridtet fuldt ud.

Paa denne Generalforsamling afgik efter eget Ønske Jørgen Kjær som Formand sammen med det mangeaarige Bestyrelsesmedlen G. Christensen, Aalborg.

Den ny Bestyrelse kom til at bestaa af:

R. P. Petersen, Aarhus, Formand.

Chr. Bruun, Aarhus, Næstformand og
Kasserer.

W. C. Levin, Randers.

C. Madsen, Aalborg.

Joh. Sejerup, Aalborg.

Ad. Christiansen, Horsens.

R. P. Petersen er født i Aarhus 1849 og etablerede sig 1879 i Aarhus, kom tidlig i en fremskudt Stilling indenfor Centralforeningen, idet han allerede i 1883 blev valgt til Revisor, blev 1889 valgt ind i Bestyrelsen, i hvilken han siden har haft Sæde. R. P. Petersen har været Centralforeningens Repræsentant ved Fællesrepræsentationens Møder siden dens Indtrædelse i denne Institution, ligesom han er Medlem af Fagskolens Bestyrelse, blev Formand for Centralforeningen den 7de August 1898.

Chr. Bruun er født 1853 i Skanderborg og etablerede sig i Aarhus i 1881.

Bruun, der er Formand for Lokalforeningen i Aarhus, indtraadte i Centralforeningens Bestyrelse som Næstformand og Kasserer i Efteraaret 1898.

W. C. Levin er født 1849 i Randers, Levin har siden 1897 været Formand for den lokale

Ad. Christiansen,
Horsens.

Joh. Seierup,
Aalborg.

R. P. Petersen,
Aarhus.

Chr. Bruun,
Aarhus.

C. Madsen,
Aalborg.

W. C. Levin,
Randers.

Forening i Randers og har haft Sæde i Bestyrelsen siden 1897.

A. Christiansen er født d. 17. Januar 1849 i Horsens. Christiansen har i ca. 15 Aar været Formand for Lokalforeningen i Horsens og har siden 1889 været Medlem af Centralforeningens Bestyrelse, ligesom han har været Medlem af Bestyrelsen for Fagskolen siden 1898.

C. Madsen etablerede sig i Aalborg i Begyndelsen af 1873 og valgtes ind i den lokale Forenings Bestyrelse i 1897. I 1898 blev han Formand for den lokale Forening i Aalborg, og samme Aar valgtes han til Medlem af Centralforeningens Bestyrelse.

J. Seierup er Bestyrelsens yngste Medlem, har været etableret i Aalborg siden 1891. Blev allerede i 1895 valgt ind i Lokalforeningens Bestyrelse og indtraadte i Centralforeningens Bestyrelse i 1898. Seierup er Centralforeningens Forretningsfører.

Paa Generalforsamlingen i Thisted var det bleven vedtaget at nedsætte et Udvalg til at udarbejde ny Love for Centralforeningen. Dette Udvalg kom til at bestaa af:

R. P. Petersen, Aarhus.

J. Seierup, Aalborg.

M. A. Mørck, Aalborg.

M. Kjær, Hjørring.

Udvalget tog strax fat paa Arbejdet, og kunde allerede i Begyndelsen af September aflevere Udkastet til Lovene i færdig Stand. Centralforeningens Bestyrelse indkaldte derpaa til et Delegeretmøde i Aarhus den 18de September 1898, hvor de ny Love — efter en til sine Tider ret varm Diskussion — vedtoges med alle Stemmer mod 2.

Dette Møde, hvortil Delegerede fra største Parten af Lokalforeningerne havde givet Møde, betegner en ny Tid for Centralforeningen; thi det som før havde samlet Hovedinteressen om sig, nemlig Enkepensionskassen, havde nu maattet vige Pladse for det brændende Spørgsmaal om en kraftig Optræden overfor Fagforeningerne.

De ny Love tage da ogsaa klart og bestemt Sigte derhen. Grundtrækkene i dem ere:

At samle alle jyske Lokalforeninger under Centralforeningens Bestyrelse.

At søge oprettet Lokalforeninger i alle jyske Byer.

At søge indført en Arbejdsløn, som altid svarer til de lokale Forhold.

At understøtte Medlemmer, som lide Tab ved Arbejdsstandsning.

At søge Samarbejde med de andre i Faget værende Centralforeninger til fælles Optræden.

Da de nye Love vedtoges, indtraadte der, som ventet var, en Splittelse af Centralforeningen. Lokalforeningerne i Aarhus, Grenaa, Hobro, Herning, Lemvig, Løgstør, Nibe, Mariager, Skive og Æbeltoft erklærede ej at kunne gaa med til de nye Love og udmeldte sig. Bestyrelsen, som efter Lovene kan antage en lønnet Forretningsfører, overdrog dette Hverv til J. Seierup og sendte ham paa en Agitationsrejse til Grenaa, Hobro, Skive og Varde, hvoraf resulterede, at disse Foreninger indtraadte i Centralforeningen, til hvilken nu ogsaa Ribe og Vejle sluttede sig. En mindre Kreds af Mestre i Aarhus indtraadte ligeledes.

Centralforeningen kunde derfor paa Generalforsamlingen i Hjørring 1899 møde med et Medlemsantal af 240 Medlemmer, der repræsenterede et Folkehold af 456 Svende og 171 Lærlinge; Folkeholdet var nemlig efter de ny Love bleven et Moment af største Betydning, idet Kontingentet regnes i Forhold til hvor mange Folk, der beskæftiges. Det var bestemt at betale 5 Øre ugentlig for 1 Svend og 3 Øre for 1 Lærling.

Centralforeningens Formand oplyste paa denne Generalforsamling, at Foreningens Styrke allerede var sat paa Prøve ved en Strike i Thisted, og at denne var bleven bilagt til alle Parters Til-

fredshed ved Centralforeningens Mellekomst. Endvidere oplyste Formanden, at man havde støttet Kollegerne i Kjøbenhavn under den der stedfindende Strike ved at forbyde Centralforeningens Medlemmer at antage nogen kjøbenhavnsk Svend under denne Strid. Centralforeningens bestemte Holdning under denne Strike, og dens Beslutning om at erklære Lockout i Faget, havde en væsentlig Andel i denne Strikes Afslutning.

Paa denne Generalforsamling stod to Spørgsmaal af stor Betydning paa Dagsordenen, nemlig: Om Sammenslutning med Skomagerlavet i Kjøbenhavn og Østifternes Centralforening samt om Tilslutning til Arbejdsgiverforeningen.

Det første Forslag vedtoges, og med nogle Ændringer godkendtes Lovene for »Fællesforeningen af danske Skomagermestre«. Ligeledes vedtoges Tilslutningen til Arbejdsgiverforeningen, dog skulde Indmeldelsen først finde Sted, naar Fabrikantforeningen havde indmeldt sig.

Der havde forud for denne Generalforsamling været ført Forhandlinger med Kjøbenhavns Skomagerlav og Østifternes Centralforening. Disse Forhandlinger havde fundet Sted i Odense og vare for Centralforeningen førte af Formanden og Forretningsføreren. Paa et Møde i Kjøbenhavn den 21de og 22de Oktober vedtoges Lovene, som vare bragte i Overensstemmelse med Cen-

Anton Hansen.

tralforeningens Ønsker, og Fællesforeningens Bestyrelse, i hvilken R. P. Petersen og J. Seierup har Sæde (R. P. Petersen, Næstformand), valgte Hr. Skomagermester A. Hansen — Skomagerlavets Oldermænd — til Formand.

Oldermænd Anton Hansen er født 1837 i Maribo.

Efter at have arbejdet som Svend baade herhjemme og i Udlandet, etablerede han sig i 1864 som Mester i Kjøbenhavn. I de første 10 Aar derefter stod han uden for Lavet, men indtraadte i 1874 i dette, hvor man snart fik Øjnene op for hans faglige og organisatoriske Dygtighed. Allerede i 1877 valgtes han ind i Repræsentantskabet, i hvilket han havde Sæde i 6 Aar, indtil han i 1883 valgtes til Oldermænd, hvilken ikke altid lette Stilling han endnu beklæder. Anton Hansen er ikke alene skattet indenfor sine Kollegers Kreds, ogsaa udenfor denne er der bleven lagt Beslag paa hans Dygtighed. Vi skulle her nævne, at han har været Medlem af Kjøbenhavns Borgerrepræsentation, af Bestyrelsen for »Fællesrepræsentationen for dansk Industri og Haandværk« og af Bestyrelsen for Haandværkerforeningen i Kjøbenhavn. Anton Hansen har været Formand for Skomagernes Fagskole i ca. 13 Aar, og i 1899 blev han Formand for samtlige danske Skomagermestres Fællesforening.

Hs. Maj. Kongen har benaadet Anton Hansen med Dannebrogordenens Ridderkors.

Under denne Mands Førerskab kan Fællesforeningen roligt se Fremtiden i Møde.

Efter at Fabrikantforeningen var indtraadt i »Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening«, fulgte Centralforeningen efter og indtraadte med April Kvartals Begyndelse. Dette var et Skridt af vidtrækkende Betydning for Centralforeningen, men det blev hilst med Glæde af dens Medlemmer, som klart indsaa, at kun en samdrægtig Optraeden af alle Landets Arbejdsgivere kan sætte Bom for Fagforeningernes Indgreb i deres Rettigheder. Formanden kunde derfor paa den ekstraordinære Generalforsamling den 8de April 1900 meddele, at Centralforeningen nu — som et Led i Fællesforeningen — var indtraadt i Arbejdsgiverforeningen.

Samtidig fremlagde Formanden for Forsamlingen en ny Priskurant for haandforarbejdet Fodtøj, en Priskurant, der skulde gælde for alle de Byer, hvor Centralforeningen har Lokalforeninger. Der havde jo rundt om i de forskellige Byer været meget forskellige Priskuranter, og hver Gang, der opstod Stridigheder imellem Mestre og Svende, maatte Centralforeningens Bestyrelse føle, hvor ubehageligt det var at arbejde med disse uensartede Lønsatser. Bestyrelsen greb

Sagen resolut an og nedsatte et Udvalg, som sammen med et Udvalg fra Svendenes Forbund udarbejdede den nu gældende Priskurant, der skal gælde i 5 Aar.

Den vakte vel ikke overalt ublandet Glæde, men Generalforsamlingen vedtog dog tilsidst en Resolution, hvori udtaltes en Tak og Anerkendelse af Bestyrelsens store Arbejde.

Centralforeningens Indtrædelse i Arbejdsgiverforeningen nødvendiggjorde, at Lovene bleve ændrede i Samklang med Arbejdsgiverforeningens Love. Lovændringerne bleve forelagte Generalforsamlingen, som afholdtes i Horsens den 19de og 20de August 1900, hvor de enstemmig vedtoges. De toge Sigte, foruden paa at præcisere Forholdet til Arbejdsgiverforeningen, tillige paa at give Centralforeningens Bestyrelse en mere diktatorisk Myndighed lige over for ukollegiale Medlemmer. Formanden fremlagde paa denne Generalforsamling en »Kalkulationsbog«, som var udarbejdet af et Udvalg i Aarhus. Bogen, som gratis tilstilledes alle Medlemmer, modtoges med Tak og Anerkendelse.

Foreningens sidste Aar har været noget mere roligt end de nærmest foregaaende; enkelte Uoverensstemmelser i Opfattelsen af Priskuranten imellem Mester og Svende ere blevne rettede i al Fredelighed. Centralforeningen har derfor

kunnet henvende hele sin Opmærksomhed paa de imellem Skotøjsfabrikanterne og dens Medlemmer opstaaede Vanskeligheder. Disse ere fremkaldte ved, at der er aabnet flere store Likvidationsudsalg, navnlig i Aalborg, hvor dette har skabt en i høj Grad trykkende Konkurrence for Skomagerne. For at raade Bod herpaa, og for at undgaa at komme til at staa for skarpt overfor hinanden, har Centralforeningen i dette Foraar nedsat et Udvalg, der sammen med et Udvalg fra Kjøbenhavns Skomagerlav og Østifternes Centralforening er traadt i Forhandling med Fabrikantforeningen. Endnu ere disse Forhandlinger ikke afsluttede, men man tør haabe, at Resultatet af dem vil blive et godt fremtidigt Forhold mellem de to Faktorer.

Vi ville nu slutte denne lille Redegørelse med Ønsket om, at Centralforeningen maa gaa en lys Fremtid i Møde, og at der altid i Spidsen for den maa findes Mænd, der med Energi og Dygtighed vil føre den frem ad de Baner, som ere de mest formaalstjenlige.

Fortegnelse

over

Bestyrelsesmedlemmerne fra 1876 til 1901.

Bruun, Chr., fra 13de December 1898.

Bræstrup, C., fra 17de Septbr. 1876 til 11te Aug. 1878.

Christensen, G., fra 17de Aug. 1879 til 7de Aug. 1898.

Christiansen, A., fra 4de August 1889.

Kristensen, J., fra 11te Aug. 1878 til 13de Aug. 1882.

Hejberg, J. L., fra 25de Maj 1888 til 1ste Febr. 1897.

Kjær, J. E., fra 17de Septbr. 1876 til 7de August 1898.

Formand fra 25de Maj 1888 til 7de Aug. 1898.

Kjær, E., fra 17de September 1876 til 11te August 1878.

Levin, W. C., fra 1ste Februar 1897.

Madsen, C., fra 15de August 1897.

Mørch, J. P., fra 17de Septbr. 1876 til 8de Septbr. 1896.

Petersen, R. P., fra 4de August 1889. Formand fra

7de August 1898.

Schrøder, N. F., fra 13de Aug. 1882 til 4de Aug. 1889.

Seierup, Joh., fra 7de August 1898. Forretningsfører

18de September 1898.

Rasmussen, Joh., fra 17de September 1876 til 2den

Maj 1888. Formand fra 17de September 1876

til 21de Maj 1888.

Richter, D., fra 11te August 1878 til 4de August 1889.

X

